

Sygn. akt II Ka 179/21

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 31 sierpnia 2021r.

Sąd Okręgowy w Siedlcach II Wydział Karny w składzie:

Przewodniczący:	SSO Dariusz Półtorak
Protokolant:	st. sekr. sąd. Agnieszka Walerczak

przy udziale Prokuratora Artura Oleszka

po rozpoznaniu w dniu 26 sierpnia 2021 r.

sprawy **M. Ł.**

oskarżonego z art. 190a § 1 kk, art. 270 § 1 kk, art. 270 § 1 kk w zw. z art. 12 kk

na skutek apelacji, wniesionych przez prokuratora, pełnomocnika oskarżycielki posiłkowej i obrońcę oskarżonego

od wyroku Sądu Rejonowego w Łukowie

z dnia 22 grudnia 2020 r. sygn. akt II K 897/18

I. wyrok zmienia w ten sposób, że oskarżonego M. Ł. uniewinnia od popełnienia czynu zarzucanego mu w pkt II aktu oskarżenia;

II. w pozostałej części wyrok utrzymuje w mocy;

III. zwalnia oskarżonego od opłaty za II instancje oraz wydatków postępowania odwoławczego, które przejmuje na rachunek Skarbu Państwa.

UZASADNIENIE		
Formularz UK 2	Sygnatura akt	II Ka 179/21
Załącznik dołącza się w każdym przypadku. Podać liczbę załączników:		
1. CZEŚĆ WSTĘPNA		

1.1. Oznaczenie wyroku sądu pierwszej instancji

Wyrok Sądu Rejonowego w Łukowie z dnia 2 grudnia 2020 r. sygn.. akt II K 897/18

1.2. Podmiot wnoszący apelację

oskarżyciel publiczny albo prokurator w sprawie o wydanie wyroku łącznego

oskarżyciel posiłkowy

oskarżyciel prywatny

obrońca

oskarżony albo skazany w sprawie o wydanie wyroku łącznego

inny

1.3. Granice zaskarżenia**1.3.1. Kierunek i zakres zaskarżenia**

na korzyść

w całości

na niekorzyść

w części

#

co do winy

#

co do kary

#

co do środka karnego lub innego rozstrzygnięcia albo ustalenia

1.3.2. Podniesione zarzuty

Zaznaczyć zarzuty wskazane przez strony w apelacji		
#	art. 438 pkt 1 k.p.k. – obraza przepisów prawa materialnego w zakresie kwalifikacji prawnej czynu przypisanego oskarżonemu	
#	art. 438 pkt 1a k.p.k. – obraza przepisów prawa materialnego w innym wypadku niż wskazany w art. 438 pkt 1 k.p.k., chyba że pomimo błędnej podstawy prawnej orzeczenie odpowiada prawu	
#	art. 438 pkt 2 k.p.k. – obraza przepisów postępowania, jeżeli mogła ona mieć wpływ na treść orzeczenia	
#	art. 438 pkt 3 k.p.k. – błąd w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę orzeczenia, jeżeli mógł on mieć wpływ na treść tego orzeczenia	
#	art. 438 pkt 4 k.p.k. – rażąca niewspółmierność kary, środka karnego, nawiązki lub niesłusznego zastosowania albo niezastosowania środka zabezpieczającego, przypadku lub innego środka	
#	art. 439 k.p.k.	
#	brak zarzutów	

1.4. Wnioski

#	uchylenie	#	zmiana
---	-----------	---	--------

2. Ustalenie faktów w związku z dowodami przeprowadzonymi przez sąd odwoławczy

2.1. Ustalenie faktów

2.1.1. Fakty uznane za udowodnione					
Lp.	Oskarżony	Fakt oraz czyn, do którego fakt się odnosi	Dowód	Numer karty	
2.1.2. Fakty uznane za nieudowodnione					
Lp.	Oskarżony	Fakt oraz czyn, do którego fakt się odnosi	Dowód	Numer karty	

2.2. Ocena dowodów

2.2.1. Dowody będące podstawą ustalenia faktów		
Lp. faktu z pkt 2.1.1	Dowód	Zwięźle o powodach uznania dowodu

2.2.2. Dowody nieuwzględnione przy ustaleniu faktów (dowody, które sąd uznał za niewiarygodne oraz niemające znaczenia dla ustalenia faktów)	

Lp. faktu z pkt 2.1.1 albo 2.1.2	Dowód	Zwiężle o powodach nieuwzględnienia dowodu

3. STANOWISKO SĄDU ODWOŁAWCZEGO WOBEC ZGŁOSZONYCH ZARZUTÓW i wniosków		
Lp.	Zarzut	
	<p>I. Obrazy przepisów prawa karnego - art. 270§1kk, będącą wynikiem błędnej wykładni tegoż przepisu, polegającą na przyjęciu, iż w realiach niniejszej sprawy fakt, iż M. C. nie przyjęła od oskarżonego przerobionego przez niego dokumentu, celem jego załączenia do dokumentacji medycznej, skutkuje uznaniem, iż dopuścił on się usiłowania nie zaś dokonania przestępstwa z art. 270 § 1 kk opisanego w pkt. II aktu oskarżenia</p> <p>II. obrazę przepisów postępowania, mającą wpływ na treść wyroku, a mianowicie art. 4, 7 i 366 kpk przez nienależyte rozważenie wszystkich okoliczności sprawy, dokonanie dowolnych ustaleń i wadliwej - wbrew zasadom logicznego rozumowania i doświadczenia życiowego - oceny przeprowadzonych dowodów, co doprowadziło do nieuzasadnionego wniosku, że oskarżony nie dopuścił się podrobienia opinii psychologicznej oraz faktur VAT w celu użycia ich za autentyczne oraz że przesłanie ich zdjęć w formie SMS-ów na telefon pokrzywdzonej, miało na celu jej nękanie, dręczenie i stwarzanie stanu poczucia zagrożenia i niepokoju, co skutkowało w konsekwencji</p>	<p># zasadny</p> <p># częściowo zasadny</p> <p># niezasadny</p>

	poczynieniem błędnych ustaleń faktycznych i niezasadnym uniewinnieniem oskarżonego od popełnienia zarzucanego mu w pkt III aktu oskarżenia, czynu.	
Zwięźle o powodach uznania zarzutu za zasadny, częściowo zasadny albo niezasadny		
<p>Odnosząc się w pierwszej kolejności do apelacji pełnomocnika oskarżycielki posiłkowej stwierdzić należy, iż nie podlegała ona merytorycznemu rozpoznaniu z uwagi na brak tzw. gravamen.</p> <p>Zasadą jest, że pokrzywdzony, a na etapie postępowania sądowego oskarżyciel posiłkowy, może realizować swoje prawa w pewnym ograniczonym zakresie. Wynika to z definicji zamieszczonej w art. 49 §1 kpk zgodnie, z którą pokrzywdzonym jest osoba fizyczna lub prawna, której dobro prawne zostało bezpośrednio naruszone lub zagrożone przez przestępstwo. To głównie kryterium w postaci „bezpośredniości” doprowadziło do ugruntowania, w orzecznictwie Sądu Najwyższego oraz sądów powszechnych, poglądu, że w przypadku pewnej kategorii przestępstw, z uwagi na rodzaj dobra prawnego, które są nimi chronione nie można mówić o pokrzywdzonym w rozumieniu przytoczonego wyżej art. 49 kpk. Dotyczy to w szczególności przestępstw zawartych w Rozdziale XXXIV Kodeksu karnego, w tym z art. 270 § 1 kk, które były zarzucone oskarżonemu w pkt II i III wyroku. Przestępstwo to samo w sobie nie godzi bezpośrednio w dobro prawne, osoby, której podpis został podrobiony w dokumencie. Osoba taka uzyskuje status strony</p>		

– także w jurysdykcyjnym stadium postępowania – gdy jest osobą pokrzywdzoną w rozumieniu art. 49 kpk tylko wówczas, gdy czyn sprawy wyczerpuje jednocześnie znamiona określone w innym przepisie karnym typizującym przestępstwo, pozostającym w zbiegu lub typizującym przestępstwo współukarane, którym dobro prawne tej osoby zostało bezpośrednio zagrożone lub naruszone. Pogląd taki wyrażony został przez Sąd Najwyższy w postanowieniu z 24.08.2016 r. I KZP 5/16 i uzyskał akceptację wśród przedstawicieli doktryny a także w orzecznictwie sądów powszechnych, argumentację zawartą w przywołanym judykacie podziela także Sąd Okręgowy w Siedlcach w tym składzie orzekającym.

Odnosząc wyrażone wyżej zapatrywania do apelacji pełnomocnika oskarżycielki posiłkowej stwierdzić należy, że zaskarżała one wyrok jedynie w zakresie tych czynów z pkt II i III aktu oskarżenia, które kwalifikowane były jedynie z art. 270 § 1 kk w zw. z art. 12 kk, a więc w odniesieniu do których M. C. nie przysługiwał status pokrzywdzonej. Okoliczność ta obligowała Sąd Okręgowy do pozostawienia apelacji bez rozpoznania, albowiem ten środek odwoławczy pochodzi od osoby nieuprawnionej.

Z uwagi na ich specyfikę, Sąd Okręgowy łącznie odniesie zarzutów zawartych w apelacji prokuratora, która zaskarżała wyrok w zakresie czynów z pkt II i III aktu oskarżenia, którymi zarzucone było popełnienie przez M. Ł. czynów z art. 270 § 1 kk poprzez przerobienie zaświadczenia wystawionego przez

pokrzywdzoną, a także podrobienie opinii psychologicznej i faktury VAT, a następnie posłużenie się tak podrobionymi dokumentami. W zakresie drugiego z przywołanych wyżej czynów zapadł wyrok uniewinniający, który w pełni uzyskał akceptację Sądu Okręgowego.

Jak wynika z uzasadnienia wyroku sąd meriti uznał, iż nie ma żadnych dowodów, które wskazywałyby na to, że to właśnie oskarżony podrobił fakturę VAT oraz opinię psychologiczną, dowodów takich w aktach przedmiotowej sprawy nie dostrzega również Sąd Odwoławczy. Także prokurator pomimo kwestionowania takiego rozstrzygnięcia nie wskazał w wywiedzionym środku odwoławczym dowodów wskazujących na sprawstwo oskarżonego. Oskarżyciel publiczny zarzucił sądowi meriti błędną ocenę materiału przywołując zeznania pokrzywdzonej ale nie sprecyzował na czym to uchybienie miałoby polegać. Z zeznań M. C. i załączonych do akt wydruków SMS-ów w sposób niewątpliwy wynika, że z telefonu którego posiadaczem był oskarżony wysłane zostały zdjęcia faktury VAT oraz opinii psychologicznej, jednakże w żaden sposób z tej ustalonej okoliczności nie wynika bynajmniej aby to M. Ł. dopuścił się podrobienia tych dokumentów. Fakt ten może być uznany co najwyżej za dowód pośredni (poszlakę) wskazującą na sprawstwo oskarżonego, jednak w żadnym wypadku nie można mówić, że zostało wykazane – w sposób nie podlegający wątpliwości, co wymagane jest w wyroku skazującym, że to właśnie oskarżony podjął działania w wyniku, których

doszło do podrobienia faktury i opinii psychologicznej.

Opis zarzucanego czynu z pkt III-ego aktu oskarżenia zawierał dwojakiego rodzaju czynności przypisywane oskarżonemu: podrobienie, a następnie posłużenie się tak podrobionymi dokumentami poprzez przesłanie ich zdjęć na telefon komórkowy M. C.. We wcześniejszej części uzasadnienia wykazana została niemożność przypisania oskarżonemu „podrobienia”, natomiast w swojej apelacji prokurator nie kwestionował ustaleń sądu o tym, że nie można mówić o użyciu dokumentów, dlatego Sąd Okręgowy nie widzi potrzeby do odnoszenia się do tej kwestii.

Apelacja prokuratora zaskarżała wyrok również w zakresie czynu z pkt II-ego aktu oskarżenia i to na niekorzyść oskarżonego, co jednak, z uwagi na treść art. 434 § 2 kpk dało Sądowi Okręgowemu podstawę do zmiany w tym zakresie wyroku i uniewinnienia oskarżonego od popełnienia tego czynu, albowiem orzeczenie to musiało zostać uznane za rażąco niesprawiedliwe.

W zaskarżonym wyroku sąd meriti dokonał pewnej zmiany opisu czynu w porównaniu do aktu oskarżenia i w pkt VI przypisał M. Ł. przerobienie „dokumentu w postaci zaświadczenia o odbytych konsultacjach”, a następnie przedłożenie go pokrzywdzonej celem załączenia do dokumentacji medycznej. Jednakże, tak jak w przypadku czynu z pkt III-ego w żaden sposób nie zostało wykazane, że to właśnie oskarżony był sprawcą tego przerobienia. Oczywiście takie okoliczności jak wręczenie przez pokrzywdzoną oskarżonemu

oryginalnego zaświadczenia, z którego została skopiowana pieczęć z podpisem, posiadanie przez oskarżonego sfalszowanego zaświadczenia i żądanie dołączenia go do dokumentacji lekarskiej można uznać za poszlaki wskazujące na sprawstwo oskarżonego. Nie można jednak przyjąć, że tworzą one zamknięty krąg, który pozwoliłby wykluczyć możliwość przerobienia tego zaświadczenia przez inną, niż oskarżony osobę, a tylko wtedy możliwe byłoby skazanie za czynność wykonawczą polegającą na przerobieniu.

Art. 270 § 1 kk przewiduje również, obok podrobienia i przerobienia, formę działania polegającą na posłużeniu się podrobionym lub przerobionym dokumentem. Nie może być, w ocenie Sądu Okręgowego wątpliwości, że oskarżony będąc w posiadaniu zaświadczenia potwierdzającego odbycie większej ilości konsultacji i zawierającego inną treść niż oryginalne zaświadczenie uzyskane od pokrzywdzonej, musiał zdawać sobie sprawę, że zostało ono przerobione. Z kolei żądanie przez niego dołączenia tegoż przerobionego zaświadczenia przez psycholog do prowadzonej dokumentacji lekarskiej pozwala uznać, że w ten sposób oskarżony „użył” tego zaświadczenia w rozumieniu art. 270 § 1 kk. Wyczerpanie przez oskarżonego znamienia przywołanego wyżej przestępstwa w zakresie czynności czasownikowej nie wystarcza jednak aby uznać go winnym zarzucanego czynu. W treści art. 270 § 1 kk jest mowa o „dokumencie”, którego definicję zawiera art. 115 § 14 kk. I tak dokumentem jest każdy przedmiot lub inny zapisany nośnik informacji, z którym jest związane

określane prawo, albo który ze względu na zawartą w nim treść stanowi dowód prawa, stosunku prawnego lub okoliczności mającej znaczenie prawne. W ocenie Sądu Okręgowego brak jest podstaw do uznania, że taki właśnie charakter miało przerobione zaświadczenie którego załączenia do dokumentacji domagał się oskarżony. Oczywistym jest, że nie stanowiło ono dowodu prawa, stosunku prawnego, dlatego do rozważenia pozostaje jedynie czy zaświadczenie to stanowiło dowód okoliczności mającej znaczenia prawne.

Jak wynika z zachowanych w aktach zdjęć i zeznań M. C. (w tym uzyskanych na etapie postępowania odwoławczego) różnica pomiędzy oryginalnym a przerobionym zaświadczeniem polegała, że w tym drugim jako dodatkowa treść pojawił się zapis o braku koncentracji i trudnościach emocjonalnych będących następstwami bliżej niesprecyzowanego urazu jakiego oskarżony w przeszłości miał doznać w zakładzie pracy. Przy czym informacje wskazane przez świadka były na tyle ogólne, że – przy braku innych dowodów – nie pozwoliły dokonać bardziej dokładnych ustaleń, w szczególności czy faktycznie takie zdarzenie (doznanie urazu) miało miejsce, czy toczyło się w tym przedmiocie jakieś postępowanie odszkodowawcze, w którym takie zaświadczenie mogłoby zostać użyte. Jedynie bowiem poczynienie tego rodzaju ustaleń dałoby pole do dalszych rozważań, co do charakteru przedmiotowego zaświadczenia, a skoro materiał dowodowy był niewystarczający do dokonania takich ustaleń,

skutkować to musiało wydaniem wyroku uniewinniającego.	
Wniosek	
O uchylenie wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania	# zasadny # częściowo zasadny # niezasadny
Zwięźle o powodach uznania wniosku za zasadny, częściowo zasadny albo niezasadny.	
Niezasadność zarzutów warunkowała nieuwzględnieniem wniosku.	

4. OKOLICZNOŚCI PODLEGAJĄCE UWZGLĘDNIENIU Z URZĘDU	
1.	
Zwięźle o powodach uwzględnienia okoliczności	
5. ROZSTRZYGNIĘCIE SĄDU ODWOŁAWCZEGO	
5.1. Utrzymanie w mocy wyroku sądu pierwszej instancji	
1.	Przedmiot utrzymania w mocy
Utrzymany wyrok w pkt I-V, VII-IX	
Zwięźle o powodach utrzymania w mocy	
Wskazane we wcześniejszej części uzasadnienia.	
5.2. Zmiana wyroku sądu pierwszej instancji	

1.	Przedmiot i zakres zmiany
Uniewinnienie od popełnienia czynu zarzuconego w pkt III aktu oskarżenia.	
Zwięźle o powodach zmiany	
Wskazane we wcześniejszej części uzasadnienia	

5.3. Uchylenie wyroku sądu pierwszej instancji		
5.3.1. Przyczyna, zakres i podstawa prawna uchylenia		
1.1.		# art. 439 k.p.k.
Zwięźle o powodach uchylenia		
2.1.	Konieczność przeprowadzenia na nowo przewodu w całości	# art. 437 § 2 k.p.k.
Zwięźle o powodach uchylenia		
3.1.	Konieczność umorzenia postępowania	# art. 437 § 2 k.p.k.
Zwięźle o powodach uchylenia i umorzenia ze wskazaniem szczególnej podstawy prawnej umorzenia		
4.1.		# art. 454 § 1 k.p.k.
Zwięźle o powodach uchylenia		

5.3.2. Zapatrywania prawne i wskazania co do dalszego postępowania		
5.4. Inne rozstrzygnięcia zawarte w wyroku		
Punkt rozstrzygnięcia z wyroku	Przytoczyć okoliczności	
6. Koszty Procesu		

Punkt rozstrzygnięcia z wyroku	Przytoczyć okoliczności
II	Na podstawie art. 624 § 1 kpk Sąd Okręgowy zwolnił oskarżonego od uiszczenia opłaty za II instancję i wydatków postępowania odwoławczego w uwzględnieniu jego trudnej sytuacji materialnej. Z uwagi na nieuwzględnienie apelacji wniesionych zarówno przez obrońcę, jak i pełnomocnika oskarżycielki posiłkowej, Sąd Okręgowy stosując na podstawie art. 633 kpk zasadę słuszności odstąpił od orzekania pomiędzy tymi stronami w przedmiocie kosztów zastępstwa procesowego za II instancję.

7. PODPIS